

ØRSKOG KOMMUNE
Kontrollutvalet

MØTEINNKALLING

14.02.2013

Kopi til: Ordførar
Revisor
Rådmann

Medlemene av
Kontrollutvalet

INNKALLING TIL MØTE I ØRSKOG KONTROLLUTVAL

Det blir med dette kalla inn til møte i kontrollutvalet

torsdag, 21.02.2013 kl. 08.40
på rådhuset

SAKLISTE:

- Sak 01/13 - Godkjenning av møtebok frå møte 27.08.2012
- « 02/13 - Plan for selskapskontroll – Ørskog kommune
- « 03/13 - Orientering om Kofa – dommen, rådhussaka
- « 04/13 - Orientering frå kommunerevisjonen om eit tilfelle av direktekjøp i Ørskog kommune (bygg og anlegg)
- « 05/13 - Orientering om regelendringar
- « 06/13 - Amdam Sag og Høyleri AS – klage på saksbehandlingsgebyr
Eventuelt

Dersom det er vanskeleg å møte, gje melding på telefon 70 17 21 58 eller 97 60 57 83 til dagleg leiar eller e-post kontrollutval@kontrollutval.no.

Knut Helge Vestre
leiar
(sign.)

**KONTROLLUTVALET I
ØRSKOG KOMMUNE**

MØTEBOK

Møtedato: 27. august 2012 kl 08.40

Møtestad: Rådhuset

Møtet vart leia av: Knut Helge Vestre

Elles til stades:

Inga Helen Støversten og Egil Vestre = 3 voterande

Åse Karin Gjære hadde meldt forfall.

Frå kontrollutvalsekretariatet møtte dagleg leiar Harald Rogne.

Frå kommunerevisjonen møtte dagleg leiar Kjetil Bjørnsen og revisjonsrådgjevar Svein Ove Otterlei.

Frå Ørskog kommune møtte ordførar Torbjørn Fylling og rådgjevar Janette Steinvik

Det kom ikkje fram merknader til innkalling eller sakliste.

**SAK 09/12
GODKJENNING AV MØTEBOK FRÅ MØTE 10. MAI 2012**

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Møtebok frå møte 10. mai 2012 blir godkjent.

**SAK 10/12
FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT NR. 3/2012 – GJENNOMGANG AV
SJUKEFRÅVÆRET I ØRSKOG KOMMUNE**

Saksdokument/innstilling frå kontrollutvalsekretariatet datert 20.08.2012

Kontrollutvalet si samrøystes innstilling:

1. Kommunestyret tek saka til orientering.
2. Kommunestyret ser for seg ei sterkare forankring av målsettingar om sjukefråvær på rådmannsnivået.

SAK 11/12
VARSLING

Saksdokument/innstilling fra kontrollutvalsekretariatet datert 20.08.2012
Rutinar for varsling i Ørskog kommune vart delt ut i møtet.

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Kontrollutvalet tek saka til orientering.

SAK 12/12
BUDSJETT 2013 – ØRSKOG KONTROLLUTVAL

Saksdokument/innstilling fra kontrollutvalsekretariatet datert 20.08.2012

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Budsjettet for kontrollutvalet sin opplærings- og reiseaktivitet blir sett til 45.000 kroner.

Knut Helge Vestre
leiar
(sign)

Inga Helen Støversten
medlem
(sign.)

Egil Vestre
var medlem
(sign.)

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVALSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalet i
Ørskog kommune

Dato: 14.02.2013

**SAK 02/13
PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL I ØRSKOG KOMMUNE**

Som vedlegg følgjer

- Oversikt over selskap der kommunen har eigarinteresser i flg. kommunerekneskapen
- Plan for slskapskontroll i Ørskog kommune

OM SELSKAPSKONTROLL

Det første underomgrepet innan selskapskontroll er ”eigarskapskontroll”. Det er definert i kontrollutvalfsforskrifta § 14 første ledd andre leddsetning: ”... *kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll).*” Denne kontrollforma er ikkje djuptgåande og gjeld eigentleg ikkje selskapet, men derimot utøvinga av eigarstyringa. Denne oppgåva kan gjerast av kontrollutvalsekretariatet eller revisjonen.

Det andre underomgrepet er ”forvaltningsrevisjon av selskap”. Det er omtalt i kontrollutvalfsforskrifta § 14 andre ledd. Dette er ein djuptgående kontroll av selskapet og ettersom denne er definert som revisjon, kan den berre utførast av revisjonen. Forskrifta viser her til definisjonen av forvaltningsrevisjon i revisjonsforskrifta § 7.

Eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon kan seiast å markere to ytterpunkt i selskapskontrollen, på den eine sida kontroll av utøvinga av eigarstyringa, på den andre kontroll av måloppnåing, ressursbruk og liknande i selskapet. Mellom desse ytterpunktta kan det ligge kontrollar av selskap som kombinerer element frå dei to kontrollformene.

1.1 KONTROLL SOM SELSKAPSORGANA SJØLVE ER ANSVARLEGE FOR

Rekneskapane til aksjeselskap og interkommunale selskap blir reviderte av selskapa sin revisor. Her ligg det ein vesentleg kontroll. Revisjonsmeldinga er retta til generalforsamlinga, der representantane for eigarane sit. Andre element i kontrollen internt i selskapet vil vere internkontrollen til dagleg leiar, kontrollen til styret og ein eventuell internrevisjon.

1.2 KVA ER SELSKAPSKONTROLL

I tillegg til den kontrollen som selskapa sjølve driv, er kommunane pålagt å drive kontroll overfor selskapa sine. Selskapskontroll går ut på å vurdere i kva grad kommunen si eigarstyring og verksemda i selskapa er i tråd med vedtekten til selskapet og med vedtaka og føresetnadene til kommunestyret.

Selskapskontroll er ei obligatorisk oppgåve for kontrollutvalet, jf. kommunelova § 77 nr. 5: "*Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.*" Ein reiskap i selskapskontrollen er det vide innsynet som kommunelova § 80 gir for kontrollutvalet og revisor i kommunalt eigde selskap.

Selskapskontrollen er ei lovfesta kontrollform som samspelar med eigarstyringa elles. Kontrollutvalet har gjennom selskapskontrollen ei sentral rolle overfor kommunen sine aktivitetar som eigar. Utanom selskapskontrollen er eigarrolla i liten grad regulert i lov eller forskrift. Det er derfor opp til kommunane og komunesektoren sjølv å finne fram til gode måtar å handtere eigarskapen på.

Hovudomgrepet er selskapskontroll, og det dreier seg altså om kontroll med forvaltninga av dei interessene kommunen har i selskap. Definisjonen er den same som i staten, jf. lov om Riksrevisjonen § 9 andre ledd. Selskapskontroll kan romme ulike kontrollar.

Eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon er i utgangspunktet kontrollformer som kan nyttast overfor alle selskap kommunen er medeigar i. Innsynsretten etter kommunelova § 80 er avgrensa til interkommunale selskap og aksjeselskap som er fullt ut eigmeldt av kommunar og fylkeskommunar. I den grad innsyn er naudsynt for å gjennomføre eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon, til dømes om ein treng informasjon som ikkje er tilgjengeleg i offentlege kjelder, vil ein måtte avgrense kontrollen til selskap som fullt ut er eigmeldt av kommunar og fylkeskommunar. Kommunelova § 80 gir kommunane innsyn i selskap, men heimlar ikkje i seg sjølv kontroll.

Kontrollutvala har vide fullmakter til å kontrollere selskap som kommunen eig. Reglane om selskapskontroll kom i 2004, og dette er dermed framleis ei ung kontrollform. Selskapskontrollen er obligatorisk ved at kontrollutvalet skal sjå til at slik kontroll blir gjennomført og lage ein plan. Det er likevel valfritt om selskapskontrollen skal omfatte forvaltningsrevisjon.

1.3 ORGANISERING SOM RISIKOFAKTOR

KS har henta inn *Kommunal selskapsstatistikk* i 2009 (Telemarkforsking), som viser at kommunane og fylkeskommunane eig 2600 selskap. Om lag 75 prosent av dei er aksjeselskap. Selskapa har ei omsetning på om lag 100 milliardar kroner. Verdiane dei forvaltar er vanskelegare å anslå, men *Kommunal selskapsstatistikk* ser for seg om lag 300 milliardar kroner. Selskapa har over 50 000 tilsette.

Kontrolldimensjonen bør bli vurdert når kommunen organiserer verksemda si. Generelt bør kommunestyra vere merksame på fordelane og ulempene med dei ulike organisasjonsformene

kommunane kan velje blant. Dersom kommunen vurderer å stifte eit kommunalt føretak, bør kommunestyret vere merksam på at verksemda i føretaket etter gjeldande reglar ikkje er omfatta av internkontrollansvaret til administrasjonssjefen sjølv om føretaket er ein del av kommunen. Dersom kommunen vurderer å lage ei stifting, bør kommunestyret vere merksam på at kommunen ikkje eig stiftinga og kan ikkje kan endre føremålet med stiftinga og har ikkje innsynsrett i stiftinga etter kommunelova § 80.

Samansettinga av styret er viktig i kontrollsamanheng. Endringane i habilitetsreglane frå november 2011 er meint å skape auka rolleklarleik. Endringane går ut på at leiarar og styremedlem i kommunalt eigde selskap blir inhabile når selskapet er part i ei sak som blir behandla i kommunen, sjå nærmare om dette i Ot.prp. nr. 50 (2008-2009).

1.4 EIGARSKAPEN MÅ HA EIT FØREMÅL

Det er ein føresetnad for god kontroll med kommunalt eigde selskap at kommunestyret veit kvifor kommunen eig selskapet. Her er mange kommunar på god veg, mellom anna gjennom tilrådingane frå KS Eigarforum. Av Ot. Prop. Nr. 70 (2002-2003) går mellom anna følgjande fram:

For kommunestyret som øverste ansvarlige organ i kommunen vil det også være viktig hele tiden å vurdere om de organisasjonsformer som kommunen har valgt for sin virksomhet, er egnet til å fremme de mål og verdier for kommunens virksomhet som kommunestyret mener er viktige.

Dersom kommunen vel å etablere eit føretak eller eit selskap, må det definerast eit føremål med eigarskapen – både for at selskapet skal kunne skape resultat for innbyggjarane, for at kommunestyra kan drive god eigarstyring, og for at kontrollutvalet skal kunne drive tenleg og naudsynt kontroll. For å halde tritt med utviklinga i selskapet og omgivnadene deira bør kommunestyret behandle eigarskapsmeldingar og strategiar for alle selskap og føretak minst ein gong i kvar periode.

1.5 BRUKEN OG NYTTEN AV SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll kan vere retta mot eigarstyringa til kommunen og mot selskapet. Dersom fleire kommunar går saman om å kontrollere eit selskap dei eig saman, kan dette både teljast som ein selskapskontroll og som ei tinging frå kvart kontrollutval. Desse forholda gjer at ein må vite kva ein spør om når ein kartlegg bruken av selskapskontroll.

1.6 SAMORDNING AV KONTROLLEN I SELSKAP MED FLEIRE KOMMUNAR SOM EIGARAR

I kommunesektoren er det vanleg med interkommunalt samarbeid gjennom selskap som kommunane eig saman. Interkommunale selskap er ei selskapsform som er utforma særskilt for slik verksemd som kommunane samarbeider om, men aksjeselskap som er eigd av fleire kommunar, er også vanleg.

Reglane for selskapskontroll gir kvar eigarkommune store muligheter til å føre kontroll, men har ikkje føresegner om samordning av felles kontrollaktivitetar. I og med

at selskapskontroll er krevjande, også økonomisk, kan fråver av samordning bli fråver av kontroll. Dette gjeld særleg for selskapskontroll med forvalningsrevisjon, som krev fleire timer enn annan selskapskontroll. Fråver av samordning av kontroll av selskapet kan også innebære sløsing med ressursar dersom dei same tilhøva nyleg er kontrollerte i ein annan selskapskontroll. Det bør vere ein dialog om korleis ein skal drive selskapskontrollen med selskap der fleire kommunar er eigarar. Dette bør vere eit tema allereie når slike selskap blir stifta. Ei løysing er at vedtekten for selskapet seier kven av eigarkommunane som skal ha eit overorda ansvar for å samordne selskapskontrollen gjennom kontrollutvalet sitt. Ei anna løysing er å skrive inn samordning i ein selskapsavtale mellom dei deltagande kommunane. Dette vil sjølvsgått ikkje avgrense dei moglegheitene som dei andre eigarkommunane har til å drive selskapskontroll, men det kan gjere det tydeleg kven som har ansvaret for å ta initiativ til å setje i gang selskapskontroll. Tilsynsansvaret omfattar ikkje verksemder som går føre seg i ein annan kommune.

Kontrollutvalet i vertskommunen vil ha ansvaret for å føre løpande tilsyn med verksemda i (verts)kommunen etter dei vanlege reglane. At delar av verksemda dreier seg om saker der mynde er delegert frå andre kommunar, bør ikkje endre på dette. Ettersom kontrollutvalet etter lova utøver tilsynet sitt på vegne av kommunestyret, oppstår det likevel eit spørsmål i samband med det formelle ansvarsområdet til kontrollutvalet. Kommunestyret i vertskommunen har til ein viss grad ikkje høve til å gi instruksar i saker som er delegerte frå andre kommunar. Formelt ville derfor myndigheita til kontrollutvalet vere tilsvarande avgrensa, sidan det får myndet si frå kommunestyret.

Kontrollutvala bør få den informasjonen om selskapa som dei treng for å planleggje selskapskontrollen. Sekretariata har eit ansvar her. Kommunestyret kan etter kommunelova § 80 andre ledd fastsetje føresegner om kva dokument selskapa skal sende til kontrollutvalet og revisor. Det er også viktig at selskapa sjølve følgjer regelen i kommunelova § 80 tredje ledd:

"Kontrollutvalget og kommunens eller fylkeskommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ."

1.7 SELSKAP MED BÅDE KOMMUNALE OG PRIVATE EIGARAR

Selskap der det også er private eigarar med, skapar større utfordringar i eit kontrollperspektiv fordi kommunen ikkje har same retten til innsyn som elles. Det vil vere opp til kommunane å syte for at kontrollfunksjonen blir sikra under etableringa av slike selskap.

Kommunane bør utforme gode eigarstrategiar før dei deltek i selskap der private er medeigarar. Kommunen bør vidare vurdere å krevje innsyn slik at kontrollutvalet kan gjennomføre selskapskontroll og forvalningsrevisjon av selskapet ut frå kommunen sine interesser.

1.8 KONTROLL MED VERTSKOMMUNESAMARBEID

Ansvarsområdet til kontrollutvalet vil i utgangspunktet ikkje bli endra når kommunen blir med i eit vertskommunesamarbeid. Kontrollutvalet har ansvar for å utøve det

løpende tilsynet med verksemda til kommunen på vegne av kommunestyret. Tilsynsansvaret omfattar ikkje verksemder som går føre seg i ein annan kommune.

Kontrollutvalet i vertskommunen vil ha ansvaret for å føre løpende tilsyn med verksemda i vertskommunen etter dei vanlege reglane. At delar av verksemda dreier seg om saker der mynde er delegert frå andre kommunar, bør ikkje endre på dette. Ettersom kontrollutvalet etter lova utøver tilsynet sitt på vegne av kommunestyret oppstår det likevel eit spørsmål i samband med det formelle ansvarsområdet til kontrollutvalet. Kommunestyret i vertskommunen har til ein viss grad ikkje høve til å gi instruksar i saker som er delegert frå andre kommunar. Formelt vil derfor myndet til kontrollutvalet vere tilsvarende avgrensa, sidan det får myndet sitt frå kommunestyret. Departementet legg likevel til grunn at dette ikkje vil innebere at myndet til kontrollutvalet i vertskommunen nødvendigvis må avgrensast tilsvarende. Kontrollutvalet skal i alle høve ikkje overprøve den politiske sida av vedtaka eller kor tenlege ulike vedtak er. Kontrollutvalet vil konsentrere seg om at lover, reglar og avtalar blir følgde. Dette ansvaret vil kontrollutvalet i vertskommunen kunne ha sjølv om kommunestyret i vertskommunen vil ha avgrensa mynde i saker som kjem frå andre kommunar. For å slå fast dette er det teke inn ei føreseggn om dette i kommunelova § 28j.

Det kan vidare vere behov for at kontrollutvala i samarbeidskommunane får informasjon om vedtak i vertskommunen etter delegert myndighet. I samarbeidsavtalen skal det takast inn føresegner om informasjon frå vertskommunen til kvar einskild samarbeidskommune. Kontrollutvalet i samarbeidskommunane vil ha rett til den same informasjonen som den kommunen sjølv får. Kontrollutvalet i samarbeidskommunen vil ha tilgang til all dokumentasjon og all informasjon som samarbeidskommunen får.

Det er ikkje gitt spesielle reglar om revisjon for vertskommunesamarbeid. Det å inngå vertskommunesamarbeid inneber ikkje behov for endringar i regelverket om rekneskap for kvar einskild kommune. Revisjon av rekneskapa i dei aktuelle kommunane kan gjennomførast etter dei vanlege reglane.

Når det gjeld forvaltningsrevisjon, kan det likevel vere tenleg at det blir etablert kontakt om samarbeid mellom deltakarkommunane dersom det skal gjennomførast forvaltningsrevisjon av sjølv veriskommunesamarbeidet.

1.9 OMFANGET AV INNSYNSRETEN

Kommunelova § 80 seier ikkje noko om selskapskontroll med samarbeid etter kommunelova § 27. Kommunen har uavkorta innsyn så lenge samarbeidet ikkje er eige rettssubjekt. Heimelen i kommunelova § 27 blir framleis nytta til ulike type verksemder som er sjølvstendige rettssubjekt. Kommunelova § 80 gir heller ikkje rett til innsyn i stiftingar som kommunen har teke initiativ til eller er knytt til på annan måte, til dømes gjennom rett til å velje styremedlemmer.

SELSKAPSKONTROLLEN I ØRSKOG KOMMUNE

I tidlegare møte har Årim IKS vore nemnt. Dette selskapet kan bli kontrollert gjennom selskapskontrollen for Ålesund kommune, som er kontorkommune, dersom slikt vedtak blir

gjort og vil gi selskapskontroll for alle 12 eigarkommunane. Også andre selskap der Ålesund kommune er kontorkommune er opplista i plandokumentet. Det same er Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS i regi av Møre og Romsdal fylkeskommune og Åknes/Tafjord Beredskap IKS der Stranda er kontorkommune.

Det er berre Ørskog Energi AS og Vekst Ørskog AS av dei selskapa som er nemnt i planen som er heileigd av Ørskog kommune. For dei andre selskapa er det naturleg å avvente kva vedtak som blir gjort i dei respektive kontorkommunane.

Selskapskontroll i form av eigarskapskontroll er ei obligatorisk oppgåve for kontrollutvalet, jf. kommunelova § 77 nr. 5 som lyder slik:

"Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.»

På bakgrunn av ovanstående blir saka lagt fram for kommunestyret med forslag om slik

innstilling:

Ein selskapskontroll inn mot dei selskapa der Ørskog kommune er deleigar saman med andre kommunar blir å koordinere med dei andre eigarane og særskilt kontorkommunen. Forutan eigarskapskontroll kan ein forvatningsrevisjon bli utført dersom det blir vurdert som føremålstenleg. Denne vurderinga blir i første omgang gjort av kontrollutvalet i kontorkommunen.

Det blir utført selskapskontroll i følgjande selskap:

- Ålesundregionens Interkommunale Miljøselskap IKS
- Sunnmøre Regionråd IKS
- Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS
- Åknes/Tafjord Beredskap IKS
- Ørskog Energi AS
- Vekst Ørskog AS

Harald Rogne
dagleg leiari

Note 5 Aksjar og andre finansielle anleggsmidlar

Namn selskap	Balanseført verdi	Eigardel
KLP Forsikring	189 791	
Aknes/Tafjord Beredskap IKS	297 500	
Ålesund Kunnskapspark	101 500	
Ørskog Breiband AS	207 500	
Vekst Ørskog AS	300 000	
Tafjord Kraft AS	10 080 000	2,52 %
Ørskog Energi AS	6 260 000	31,4 %
Andre selskap	125 880	

Note 6 - Avsetning og bruk av fond

Bundne driftsfond - kap. 251	2011	2010
Inngående balanse pr.01.01	10 308 303,00	10 319 212,00
Bruk av bundne driftsfond i driftsregnskapet	2 441 748,00	3 177 148,00
Bruk av bundne driftsfond i Investeringsregnskapet	0,00	
Avsetning til bundne driftsfond	896 098,00	3 166 239,00
Utgående balanse pr. 31.12	8 762 653,00	10 308 303,00

Ubundne investeringsfond - kap. 253	2011	2010
Inngående balanse pr.01.01	0,00	
Bruk av ubundne Investeringsfond i Investeringsregnskapet	0,00	
Avsetning til ubundne investeringsfond	0,00	
Utgående balanse pr. 31.12	0,00	0,00

Bundne investeringsfond - kap. 255	2011	2010
Inngående balanse pr.01.01	4 286 165,10	4 480 115,10
Bruk av bundne investeringsfond i Investeringsregnskapet	0,00	200 000,00
Avsetning til bundne investeringsfond	441 640,00	6 050,00
Utgående balanse pr. 31.12	4 727 805,10	4 286 165,10

Dispositionsfond - kap. 256	2011	2010
Inngående balanse pr.01.01	14 234 417,68	14 284 917,68
Bruk av dispositionsfond i Investeringsregnskapet	16 902,63	
Bruk av dispositionsfond i driftsregnskapet	427 000,00	275 500,00
Avsetning til dispositionsfond	53 000,00	225 000,00
Utgående balanse pr. 31.12	13 843 515,05	14 234 417,68

Plan for selskapskontroll
i Ørskog kommune

Oktober 2012

Innhold

1.	Bakgrunn	1
2.	Innhaldet i selskapskontrollen	1
3.	Føremålet med selskapskontrollen	2
4.	Selskap omfatta av selskapskontrollen.....	2
4.1	Aksjeselskap heleid av kommunar og fylkeskommune.....	3
4.1.1	Vekst Ørskog AS	3
4.1.2	Ørskog Energi AS.....	3
4.2	Interkommunale selskap organisert etter lov om interkommunale selskaper....	4
4.2.1	Ålesundregionens Interkommunale Miljøselskap IKS (ÅRIM)	4
4.2.2	Interkommunalt Arkiv for Møre og Romsdal IKS.....	5
4.2.3	Sunnmøre Regionråd IKS.....	5
4.2.4	Åknes/Tafjord Beredskap IKS.....	5
4.3	Andre selskapsformer	6
5.	Gjennomføring og rapportering av kontrollen	6
5.1	Gjennomføring	6
5.2	Rapportering.....	Feil! Bokmerke er ikke definert,
5.3	Prioriteringar i denne planperioden.....	6
5.3.1	Generelt	7
5.3.2	Prioritering av selskapskontrollar.....	7

1. Bakgrunn

Kontrollutvalet skal føre tilsyn med forvaltninga av eigarinteressene i selskap tilhøyrande kommunen. Dette går fram av kommunelova § 77 nr 5. I §§ 13, 14 og 15 i forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar er utføring, innhald og rapportering av selskapskontrollen nærmere regulert.

Kommunelova § 80 omhandlar kva selskap kontrollutvalet og kommunen sin revisor har full innsynsrett i. Denne er avgrensa til:

- Interkommunale selskap (IKS)
- Aksjeselskap kommunen eig sjølv eller saman med andre kommunar
- Heileigde datterselskap til slike selskap

Kontrollen kan omfatte:

- Selskapsstabilisering
- Eigarskap i høve til føremål og type
- Eigarskap i høve til kommunens vedtak og føresetnader (eigarskapsmeldingar)

Kommunen er ikkje pålagt å gjennomføre forvaltningsrevisjon i selskapa, men kan gjennomføre dette i tilfelle det er ønskeleg og relevant.

Som grunnlag for sitt tilsyn gjennom selskapskontrollen skal kontrollutvalet gjennomføre konkrete vurderingar av risiko og vesentlegheit knytt til kommunen sine selskapsinteresser.

2. Innhaldet i selskapskontrollen

Heimelen for selskapskontroll følgjer av kommunelova (koml.) § 77 nr 5, som fastset at kontrollutvalet skal *påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens (...) interesser i selskaper m.m.*, jf tilsvarende formulering i § 13 første ledd i forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar. Etter § 13 anna ledd skal *"minst en gang i valgperioden utarbeides plan for gjennomføring av selskapskontroll. Dette skal skje senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert."* Tredje ledd fastset at kommunestyret vedtek planen.

Selskapskontroll kan delast i to deler: eigarskapskontroll (obligatorisk) og forvaltningsrevisjon (friviljug). Eigarskapskontrollen kan utførast av kontrollutvalet sitt sekretariat, revisjonen til kommunen eller andre som kontrollutvalet sjølv måtte avgjere. Forvaltningsrevisjon skal utførast i samsvar med kap. 3 i forskrift om revisjon og i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, og den må utførast av ein kvalifisert og uavhengig revisor.

Selskapskontrollen omfattar både heileigde og deleigde selskap, herunder selskap med private eigarar. På grunn av at innsynsretten etter § 80 er avgrensa til heileigde, kommunale selskap, er det skilnad på korleis selskapskontrollen kan utførast i heileigde kontra deleigde selskap.

Følgjande figur syner omfanget og innhaldet til selskapskontrollen:

Figur: Selskapskontroll – overordna skisse

3. Føremålet med selskapskontrollen

Selskapskontrollen er eit middel for å kontrollere at forvaltninga av kommunens eigarinteresser er i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader, og i samsvar med aktuelle lover og reglar.

Eigarskapskontrollen avgrensar seg til ei vurdering av om eigarane har etablert tilfredsstillande rammer for styring, og at verksemda faktisk opererer i tråd med føremålet. Ei materiell vurdering av organiseringa til selskapet, drift og funksjon fell difor utanfor denne kontrollen.

Ved behov kan det også gjennomførast forvaltningsrevisjon av selskap. I eit selskap med statlege eller private eigarinteresser må likevel dette – dersom ikkje anna er avtalt mellom eigarane, skje med utgangspunkt i opne kjelder, fordi innsynsretten etter § 80 ikkje gjeld. Føremålet med forvaltningsrevisjonen vil vere å gjennomføre systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknader ut frå vedtaka til kommunestyret og deira føresetnader. Ein slik revisjon vil dermed ha fokus på sjølv aktiviteten og resultata i selskapet.

4. Selskap omfatta av selskapskontrollen

Den innsynsretten som kontrollutvalet har etter § 80 i kommunelova omfattar to typar selskap. Den eine typen er interkommunale selskap etter lov om interkommunale selskap. Den andre typen er aksjeselskap, der kommunen åleine eller saman med andre kommunar eller fylkeskommunar eig alle aksjane, og i heleigde datterselskap til slike selskap.

4.1 Aksjeselskap heleid av kommunar og fylkeskommune

4.1.1 Vekst Ørskog AS

Ørskog kommune eig Vekst Ørskog AS (100%), som er ei arbeidsmarknadsverksemد med 15 VTA plassar (Varig Tilrettelagt Arbeid). Selskapet sin føremålsparagraf er:

"Selskapet har som føremål å drive produktutvikling, opplæring, produksjon og sal av varer, tenester og anna verksemد, for på den måten å skape sysselsetting for menneske med funksjonshemming, og det som til einkvar tid står i samanheng med dette."

Verksemda sysselset personar som for kortare eller lengre tid har behov for ein tilrettelagt arbeidsplass. Den største kunden er NAV, men verksemda samarbeider også tett med næringslivet i kommunen.

Selskapet skal skape tilrettelagde arbeidsplassar, med det samfunnsansvaret dette føremålet inneber. Selskapet sitt føremål er altså ikkje størst mogeleg inntening/overskot, men å skape eit arbeidstilbod for dei brukarane selskapet er til for.

Det vart gjennomført selskapskontroll i Vekst Ørskog AS i 2010. Saka vart handsama i Ørskog kontrollutval i KU-sak 05/10. Denne selskapskontrollen konkluderte med tilrådingar om tiltak som kontrollutvalet i Ørskog slutta seg til. Mest sentralt var tilrådinga om at Ørskog kommune utarbeider ei eigarskapsmelding som dekkjer dette selskapet. Som del av vedtaket i KU-sak 05/10 ba kontrollutvalet administrasjonen leggje fram plan for utarbeiding av eigarskapsmelding for selskapet som eiga sak. Dette er til no ikkje gjort

Vurdering:

Revisjonen og sekretariatet for kontrollutvalet rår til at før ny eigarskapskontroll i Vekst Ørskog AS vert gjennomført, må den førre selskapskontrollen sine tilrådingar om tiltak, og som kontrollutvalet i Ørskog slutta seg til, verte følgt opp. Dette gjeld særleg tilrådinga om at Ørskog kommune utarbeider ei eigarskapsmelding som dekkjer dette selskapet.

4.1.2 Ørskog Energi AS

Skodje kommune er hovudeigar i Ørskog Energi AS (48,70%), saman med Ørskog kommune (31,30%), og Stordal kommune (20%).

Det vart gjennomført selskapskontroll i Ørskog Energi AS i 2010. Saka vart handsama i Ørskog kontrollutval i KU-sak 05/10.

Det vart gjennomført selskapskontroll i Ørskog Energi AS i 2010. Saka vart handsama i Ørskog kontrollutval i KU-sak 05/10. Denne selskapskontrollen konkluderte med tilrådingar om tiltak som kontrollutvalet i Ørskog slutta seg til. Mest sentralt var tilrådinga om at Ørskog kommune utarbeider ei eigarskapsmelding som dekkjer dette selskapet. Som del av vedtaket i KU-sak 05/10 ba kontrollutvalet administrasjonen leggje fram plan for utarbeiding av eigarskapsmelding for selskapet som eiga sak. Dette er til no ikkje gjort, men det er opplyst at rådmannen innan rimeleg kort tid vil leggje fram sak for kommunestyret om plan for utarbeiding av eigarskapsmelding. Det vil verte lagt opp til eit samarbeid med dei andre eigarkommunane i samband med dette.

Vurdering:

Revisjonen og sekretariatet for kontrollutvalet rår til at før ny eigarskapskontroll i Ørskog Energi AS vert gjennomført, må den førre selskapskontrollen sine tilrådingar om tiltak, og som kontrollutvalet i Ørskog slutta seg til, verte følgt opp. Dette gjeld særleg tilrådinga om at Ørskog kommune utarbeider ei eigarskapsmelding som dekkjer dette selskapet, og i samarbeid med dei to andre eigarkommunane, utformar rutinar for å sikre god politisk styring med eigarinteressene.

4.2 Interkommunale selskap organisert etter lov om interkommunale selskaper

4.2.1 Ålesundregionens Interkommunale Miljøselskap IKS (ÅRIM)

Selskapet vart stifta hausten 2008 av kommunane som utgjer Nordre Sunnmøre og Vestnes. Eigarkommunane har eigardelar etter folketal, og selskapet har kontoradresse i Ålesund.

Selskapet sitt føremål går fram av selskapsavtalen § 3 kor det står følgjande:

- 3.1 Å utføre kommunane sine lovpålagde oppgåver innan innsamling, gjenvinning og behandling av avfall og slam i samsvar med sentrale og lokale miljømål.*
- 3.2 Selskapet skal legge vekt på miljøvenleg drift i alle ledd i avfallsbehandlinga.*
- 3.3 Selskapet avgjør i kva grad drifta skal skje ved bruk av eigne anlegg, utstyr og mannskap, eller ved avtalar med medlemskommunane, andre selskap, eller private næringsdrivande.*
- 3.4 Å gje eit tilbod om innsamling, gjenvinning og behandling av næringsavfall der selskapet finn dette miljømessig ønskjeleg og økonomisk forsvarleg.*
- 3.5 Selskapet skal vere eit rådgjevande organ og kompetansesenter for medlemskommunane. Selskapet skal i nært samarbeid med kommunane drive eit aktivt informasjonsarbeid for å auke innbyggjarane sin kunnskap om avfallsreduksjon og miljøvenleg avfallsbehandling.*
- 3.6 Selskapet kan søkje samarbeid med andre kommunar, regionar og selskap der dette er naturleg, og selskapet kan vere eigar eller medeigar i andre selskap.*
- 3.7 Å utføre eventuelle andre oppgåver som kommunane er samde om at selskapet skal utføre.*

Den einskilte kommune i dette samarbeidet er bundne av reglane om sjølvkost. Det inneber at den pris som vert sett til hushalda skal gi inntekter som ikkje overstig dei utgiftene som kommunen har. Finansieringsmodellen som er valgt er at det vert fastsett ein pris frå ÅRIM til kvar kommune, og så er det kvart kommunestyre som fastset renovasjonsavgifta til innbyggjarane.

Vurdering:

Det er aktuelt å vurdere ein eller fleire forvalningsrevisjonar, i tillegg til den obligatoriske eigarskapskontrollen. Sidan Ålesund kommune er den største eigaren i ÅRIM, er det naturleg at selskapskontrollen skjer på oppdrag frå Ålesund bystyret, og at

Ålesund kontrollutval konkretiserer kva som spesifikt bør undersøkjast.

Bystyret og kontrollutvalet i Ålesund er informert om at det er signalisert behov for selskapskontroll retta mot dette selskapet frå dei andre kommunane, og at det frå kontrollutvalssekretariatet er lagt opp til eit løp kor dei andre kommunane ventar til handteringa i Ålesund ligg føre.

4.2.2 Interkommunalt Arkiv for Møre og Romsdal IKS

Selskapet vart stifta i midten av 2000, og er eit interkommunalt samarbeid mellom kommunane i Møre og Romsdal. Møre og Romsdal Fylkeskommune har den største eigardelen, på 20,78 %, medan Ørskog kommune sin eigardel er 1,24 %.

Selskapets føremål er å:

"Arbeide for at arkivmateriale frå medlemene eller slikt materiale som desse tek ansvar for, blir teke vare på og gjort tilgjengeleg for offentleg bruk, forsking og andre administrative og kulturelle føremål, i samsvar med arkivlova".

Vurdering:

Ørskog kommune bør avvente eigarskapskontrollen som skal gjennomførast av Møre og Romsdal fylke. Alternativt kan det fattas vedtak som kan sendast til fylkestinget.

Revisjon og kontrollutvalsekretariat er ikkje kjent med tilhøve som er av ein slik art at Ørskog kommune bør setje i verk ein eigen selskapskontroll av selskapet.

4.2.3 Sunnmøre Regionråd IKS

Sunnmøre Regionråd IKS vart stifta i slutten av 2011, og er ei samanslåing av dei to tidlegare regionråda på Søre Sunnmøre og i Ålesundsregionen (ÅRU). Alle kommunar på Sunnmøre er no med i dette interkommunale selskapet, med ein lik eigardel. Føremålet er:

"Sunnmøre Regionråd er eit felles organ for deltagarkommunane. Selskapet har som målsetting å bidra til ei positiv utvikling i regionene samla og i deltagarkommunane. Selskapet skal vere ein aktiv regional pådrivar med vekt på regional samfunnsutvikling og næringsutvikling og interkommunalt samarbeid. Selskapet skal drive med regional strategiutvikling, vere ein regional utviklingsaktør og fremje saker som utviklar regionen".

Vurdering:

Revisjon og kontrollutvalsekretariat er ikkje kjent med tilhøve som krev ein særskilt gjennomgang i form av ein forvaltningsrevisjon. Etter vår vurdering er det tilstrekkeleg å gjennomføre ein eigarskapskontroll med selskapet. Vidare er det etter vår vurdering mest rett at denne vert gjennomført i regi av Ålesund kommune, der selskapet har kontorstad.

4.2.4 Åknes/Tafjord Beredskap IKS

Selskapet vart danna i midten av 2008 og har kontorstad i Stranda kommune. Stranda kommune har den største eigardelen på 34,5 %, medan Ørskog kommune sin eigardel er 5,40%. Selskapets føremål er:

Overvaking av ustabile fjellparti, inkludert også å eige, drive og vedlikehalde varslingssystem for skred i alle dei berørte kommunane. Selskapet skal også gje eigarkommunane bistand til utarbeiding av kommunale beredskapsplaner utan særskilt betaling fra deltagarkommunane. Selskapet skal kunne ta på seg oppdrag med å vere eit fullt ut operativt overvakingsenter for skred, både nasjonalt og internasjonalt, herunder ha som mål å vere eit senter for overvakning og varsling med høg internasjonal kompetanse.

Vurdering:

Etter revisjonen og kontrollutvalsekretariatet si vurdering bør Ørskog kommune avvente eigarskapskontrollen som skal gjennomføres av Stranda kommune. Alternativt kan det fattast vedtak som kan oversendast til Stranda kommunestyre.

4.3 Andre selskapsformer

Interkommunale selskap kan også organiseras etter kommunelova § 27. Ørskog kommune er ikkje medeigar i selskap som er organisert etter kl§27. Ørskog kommune samarbeider derimot med kommunale foretak i andre kommuner som er organisert etter kommunelova kapittel 11. Ørskog kommune samarbeider med to slike selskap i form av tenestekjøp, Ålesund Brannvesen KF og 110 sentralen KF.

Ålesund kontrollutval fører tilsyn med desse selskapa på ordinær måte, og kan setje i gang forvalningsrevisjon på same måte som for anna kommunal verksemd. Innsynsretten i dette tilfellet er heimla ved § 77 i kommunelova.

I AS og ASA som er deleid av kommunar eller fylkeskommunar har ikkje kontrollutvalet innsyn etter lov. Eit døme er Tafjord Kraft AS, der Ørskog kommune eig 2,5% av selskapet. Eit anna døme er Ørskog Breiband AS, der Ørskog kommune eig 30,3% av selskapet, saman med Ørskog Sparebank (25,76%), Ørskog Energi AS (22,73%). I slike selskap må innsyn aytalaast, eller baseraast på opne kjelder. Dette gjeld også for samvirkeforetak og stiftingar.

5. Gjennomføring og rapportering av kontrollen

5.1 Gjennomføring

Kontrollutvalet vurderer årleg omfanget av selskapskontrollar og kva for kontrollar som skal gjennomførast med utgangspunkt i plan for selskapskontroll. Utvalet kan, i den grad utvalet finn det naudsynt, be om at aktuelle selskap oversender relevante dokument. Kontrollutvalet kan gjere endringar i planen, dersom føresetnadene skulle endre seg. Selskapskontrollen vert gjennomført av Komrev3 IKS, Sunnmøre kontrollutvalsekretariat (IKS), eller den/dei som kontrollutvalet måtte avgjere. Kontrollar i selskap som har fleire eigarkommunar bør i størst mogleg grad koordinerast.

5.1 Rapportering

Rapport etter gjennomført selskapskontroll vert sendt til kontrollutvalet. Etter kontrollutvalet si handsaming vert rapporten sendt kommunestyret.

Kontrollutvalet rapporterer om gjennomførte selskapskontrollar og resultatet av desse i sin årsrapport som vert lagt fram for kommunestyret. Dersom kontrollutvalet gjer endringar i plan for selskapskontroll, skal dette framgå av årsrapporten frå kontrollutvalet.

5.2 Prioriteringar i denne planperioden

5.2.1 Generelt

I vedlegg 1 er det lista opp selskap som kommunen har eigarinteresser i, både heileigde og deleigde, og ei stutt skildring av kvart selskap. Ved prioritering av selskapskontroll kan følgjande kriterier vere relevante i samband med en risiko- og vesentlegheitsvurdering:

- Selskapet sitt tenestetilbod til innbyggjarane
- Selskapet sitt samfunnsmessige ansvar
- Kommunen sin eigardel
- Økonomisk gevinst- og tapspotensial
- Kommunen sitt motiv for eigarskapet

5.2.2 Prioritering av selskapskontrollar

I oversynet nedanfor er det gjort framlegg om kontrollar ut frå dei opplysningane som ligg føre. Utvelginga byggjer på en risiko- og vesentlegheitsvurdering. Der det er fleire kommunar som har eigarinteresser i dei same selskapa, bør det som hovudregel gjennomførast koordinerte kontrollar i desse selskapa.

Det skal i inneverande planperiode [2012-2015] gjennomførast selskapskontroll i følgjande selskap:

- Ålesundregionens Interkommunale Miljøselskap IKS (ÅRIM). Det er aktuelt å vurdere ein eller fleire forvalningsrevisjonar, i tillegg til den obligatoriske eigarskapskontrollen. Selskapskontrollen vert felles med Ålesund som den største eigaren, og at Ålesund kontrollutval konkretiserer kva som spesifikt bør undersøkjast.
- Sunnmøre Regionråd IKS. gjennomført i regi av Ålesund kommune, der selskapet har kontorstad.
- Ørskog Energi AS: Eigarskapskontroll i regi av Skodje kontrollutval.
- Vekst Ørskog AS: Det vert gjennomført eigarskapskontroll.
- Åknes/Tafjord Beredskap IKS: Det vert gjennomført eigarskapskontroll i regi av Stranda kommune, og det vert venta med å vurdere eventuelle vidare kontrollar i selskapet til denne ligg føre.
- Interkommunalt Arkiv for Møre og Romsdal IKS: Eigarskapskontroll skal gjennomførast i regi av Møre og Romsdal fylke.

KOMREV3 IKS er et interkommunalt revisjonsselskap, etablert 01.01.1994. Selskapet har ansvar for revisjon av kommunene Giske, Haram, Midsund, Norddal, Sandøy, Skodje, Stordal, Stranda, Sula, Sykkylven, Ørskog og Ålesund.

Selskapet leverer tjenester som finansiell revisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og rådgiving. Det blir rapportert til den enkelte kommune sitt kontrollutvalg og kommunestyre/bystyre.

Hovedkontor for selskapet er Lærstadvegen 545 i Ålesund kommune.

KOMREV3 IKS
Postboks 7734 Spjelkavik
6022 ÅLESUND
Tlf. 70172150 - Fax 70172151 - E-post: komrev3@komrev3.no
Org.nr. 971562587

Kontrollutvalet i
Ørskog kommune

Dato: 14.02.2013

**SAK 03/13
ORIENTERING OM KOFA SI AVGJERSLE I RÅDHUSSAKA**

Som vedlegg følger:

- Dokument datert 10. desember 2012 frå Klagenemnda for offentlige anskaffelser.

Ørskog kommune mottok tre tilbud innan fristen på rådhus. I etterkant kom det inn klager på kommunen si behandling av tilbudsprosessen. Klaga omfatta fleire forhold, men klagenemnda valgte berre å ta stilling til eitt forhold og dette er regulert i lova § 5.

Kontrollutvalet har gjennom fleire år hatt sterkt fokus på korleis Ørskog kommune forvaltar regelverket i Lov om offentlige anskaffelser både gjennom forvaltningsrevisjonsrapport og gjennom fleire enkeltsaker.

I sak 02/12 avslutta kontrollutvalet foreløpig undersøkingane om kommunen si praktisering av Lov om offentlige anskaffelser. Vedtaket i denne saka lydde slik:

1. *Kontrollutvalet viser til tidlegare saker nemnt ovenfor og konstaterer at kommunen utifrå innkomne opplysningar ikkje har fått innretta sin inkjøpspraksis for perioden 2009 til 2011 godt nok i samsvar med Lov om offentlige anskaffelser.*
2. *Kontrollutvalet har merka seg at regelverket no kan synest å bli teke på alvor og vil følgje opp med undersøkingar seinare for å sjå korleis kommunen vil praktisere Lov om offentleg anskaffelser i tida som kjem.*

Klagenemnda si avgjersle lyder slik:

«Ørskog kommune har brutt kravet til forutberegnelighet i loven § 5 ved å innta bestemmelser i konkurransegrunnlaget om at kommunen kunne avlyse konkurransen/toatalforkaste tilbudene uten saklig grunn, og uten at tilbyderne ville kunne få erstatning eller rette andre krav mot kommunen dersom dette ble gjort.»

Klagers øvrige anførsler har ikke blitt behandlet.»

Ørskog kommune er ansvarleg for ein grunnleggjande tenesteproduksjon, utøving av offentleg mynde og forvaltar store felles verdiar. Det er derfor nødvendig å sikre at allmennheita har tillit til kommunen.

På bakgrunn av ovanstående blir saka lagt fram for kontrollutvalet med forslag om slikt

vedtak:

Kontrollutvalet tek saka til orientering, men vil presisere at arbeidet med å kvalitetssikre innkjøpsprosessane i Ørskog kommune må halde fram.

Harald Rogne
dagleg leiar

**Klagenemnda
for offentlige anskaffelser**

Innklagede gjennomførte en konkurranse med forhandling i ett trinn for anskaffelse av rådhus for Ørskog kommune. Klagenemnda kom til at innklagede hadde brutt kravet til forutberegnlighet i loven § 5 ved å innta bestemmelser i konkurransegrunnlaget om at kommunen kunne avlyse konkurransen/totalforkaste tilbudene uten saklig grunn og uten at tilbyderne ville kunne få erstatning eller rette andre krav mot kommunen dersom dette ble gjort. Denne feilen medførte at nemnda konstaterer at innklagede hadde hatt plikt til å avlyse konkurransen. Basert på dette, ble ikke klagers øvrige ansøksler behandlet.

Klagenemndas avgjørelse 10. desember 2012 i sak 2011/137

Klager: Ørskog rådhus SØS

Innklaget: Ørskog kommune

Klagenemndas medlemmer: Magni Elsheim, Siri Teigum, Andreas Wahl

Saken gjelder: Brudd på kravet til forutberegnlighet. Plikt til å avlyse konkurransen.

Bakgrunn:

- (1) Ørskog kommune (heretter kalt innklagede) kunngjorde 1. desember 2010 en konkurranse med forhandling i ett trinn for anskaffelse av rådhus for Ørskog kommune. Tilbudsfrist var i kunngjøringen punkt IV.3.4 angitt til å være 23. februar 2011.
- (2) Av konkurransegrunnlaget punkt 2.4 fremkom det at tilbyderne som utgangspunkt skulle levere pris på to alternativer, ett for leie av lokale, og ett for kjøp av ferdig lokale, men at tilbyderne også kunne velge å levere pris på bare ett av alternativene.
- (3) Det fremkom av konkurransegrunnlaget punkt 4.1 at "[s]om alminnelige tilbodsreglar gjeld "Lov om offentlige anskaffelser" (seinare kalt LOA) med tilhørende forskrifter del 1 og 2."
- (4) Videre fremkom det i konkurransegrunnlaget punkt 4.1 at:

"Tilboda vert vurdert på opp mot ei løysing der Ørskog kommune dekker dei spesifikke behova på eksisterende lokalitet, sjå pkt. 4.3.6 Alternative prosjekt. Tilbydar må fråskrive seg retten til å kreyje erstatning eller på annen måte rette krav mot Ørskog kommune dersom Ørskog kommunstyre vel å etablere dekning av dei beskrivne behov på dagens lokalisering av rådhus."

- (5) I konkurransegrunnlaget punkt 4.2.1 "Krav til leverandøren" fremkom følgende:

Postadresse

Postboks 439 Sentrum
5805 Bergen

Besøkseadresse

Rådhusgaten 4
5014 Bergen

Tlf.: 55 59 76 00

Faks: 55 59 76 99

E-post:

postmottak@kofa.no
Netside: www.kofa.no

"Nedanforstående dokumentasjon skal leggast ved tilboden, Jamf. FOA §§ 8-4, 8-5, 8-7, 8-8.

- Plan for nødvendig finansiering av prosjektet som synlegger tilbydar sin evne til gjennomføring av prosjektet
- Attest for restanser på skatt.
- Attest for restanser på meirverdiavgift.
- HMS-eigenerklæring."

- (6) Av konkurransegrunnlaget punkt 4.3.6 "Alternative prosjekt" fremgikk følgende:

"Kommunestyret i Ørskog kommune vil etter evaluering av innkomne tilbod avgjøre konkuransen etter ei samla vurdering. Kommunen tek alterhald om retten til å velge ei løysning som inneber vidareføring av rådhusfunksjonane på eksisterande lokallitet."

- (7) I konkurransegrunnlaget punkt 7.5 stod det at "[d]et må vektleggast at dei løystingane som blir valde medfører minst mogleg vedlikehald."

- (8) I konkurransegrunnlaget punkt 12.2.3, "Yttervegger", fremkom det at:

"For ytterveggar skal det nyttast utvendig kledning med minst mogleg behov for vedlikehald.

For innvendig side av ytterveggar gjeld same krav som for innerveggar.

Ytterdører og vindauge skal ha karm og ramme i brennlakkert eller eloksert aluminium.

Alle beslag på dører og vindauge skal vere solid utførelse, utført i rustfritt stål.

Det er ynskjeleg at møterom og rom med arbeidsplassar får opningsvindauge for lufting.

Utvendige persiener skal vere i brennlakkert utførelse med 80mm lamellbredde, sideskinne og sol- og vindvoktar, og motordrift med moglekeit for manuell overstyring med brytar for kvart rom."

- (9) Innklagede mottok en e-post fra klager den 31. januar 2011. I denne e-posten ble det stilt spørsmål blant annet om hvorvidt kravene i konkurransegrunnlaget om at løsningene skulle gi minst mulig vedlikehold skulle gjelde også dersom det kun ble tilbuddt leie-alternativet, slik at det ville være uteleier som var ansvarlig for vedlikeholdet. Innklagede svarte per e-post dagen etter at evalueringenkriteriene var gitt i spesifikasjonen og at anbyder selv måtte vurdere sine løsninger i forhold til gjeldende grunnlag.

- (10) Innklagede sendte den 27. januar 2011 en mail til tilbyderne og opplyste om at det var kommet et ønske om fristforlengelse frem til 2. mars 2011 fra en av tilbyderne. Det ble bedt om tilbakemelding fra tilbyderne dersom det var innvendinger mot endring av fristen. Den 28. januar sendte innklagede en ny e-post til tilbyderne hvor det ble opplyst at det ikke var kommet noen innvendinger mot fristforlengelsen, og at ny frist for innlevering av tilbuddet dermed ble satt til 2. mars 2011.

- (11) Den 16. februar 2011 sendte innklagede en e-post til tilbyderne der det ble opplyst om at frist for innlevering av tilbuddet ble utsatt til 16. mars 2011 grunnet sykdom i prosjekteringsgruppen.

- (12) Innklagede mottok den 8. mars en e-post fra Kysthus AS hvor det ble spurta om det var greit å sende inn tilbud undertegnet med Ørskog rådhus SUS (SUS står for selskap/foretak under stiftelse). Innklagede svarte samme dag at dette var helt greit, men

at punkt 4.2.1 i konkurransegrunnlaget må tilfredsstilles, og da særlig første underpunkt om nødvendig finansiering.

- (13) Innklagede mottok tre tilbud innen tilbudsfristen, deriblant fra Ørskog rådhus SUS (heretter kalt klager) og fra Sjøholt Næringsbygg AS.
- (14) Innklagede sendte den 31. mars 2011 en e-post til klager hvor innklagede etterspurte bedre dokumentasjon for oppfyllelse av kravene i konkurransegrunnlagets punkt 4.2.1, "Krav til leverandøren". Innklagede ba om at det ble skaffet et tilsagnsbrev eller tilsvarende dokumentasjon fra en finansieringsinstitusjon som kunne synliggjøre nødvendig byggelånsfinansiering dersom prosjektet ville bli gjennomført.
- (15) Klager svarte per e-post 4. april 2011, og opplyste om at prosjektet ble forelagt banken før tilbuet ble innsendt, og at klager da fikk signal om hvilket nivå renten på byggelånet ville ligge på og hvor stor egenkapital som måtte til for å få i stand en avtale. Videre skrev klager i denne e-posten at klager nå hadde snakket med banken, slik at den etterspurte dokumentasjonen ville bli fremskaffet.
- (16) Innklagede sendte 7. april 2011 en ny e-post til klager og spurte om når innklagede kunne forvente å motta den etterspurte dokumentasjonen. Klager svarte per e-post dagen etter og opplyste om at eiendommen skulle takseres den 28. april 2011 og at finansinstitusjonen signaliserte at formelt svar ville foreligge 14 dager etter dette.
- (17) Den 13. april 2011 sendte innklagede en e-post til klager hvor det ble opplyst om at endelig frist for ettersendelse av bekreftelse på finansiering ble satt til 27. april 2011, fordi kommunen var avhengig av å følge sin fremdriftsplan. Samme dag sendte innklagede en e-post til tilbyderne hvor det fremkom at kommunen ville gjennomføre forhandlinger med tilbyderne den 28. april 2011.
- (18) Innklagede opplyste klager per e-post datert 18. april 2011 om at kommunen ville gjennomføre forhandlingsmøte med klager den 28. april 2011 klokken 14.30.
- (19) Den 27. april 2011 klokken 14.47 sendte innklagede en e-post til klager hvor klager ble informert om at endelig frist for ettersending av bekreftelse på finansiering var satt til 27. april klokken 14.00. Da innklagede enda ikke hadde mottatt dette fra klager, ville det ikke bli gjennomført forhandlingsmøte med klager den 28. april 2011.
- (20) Klager sendte den 28. april 2011 en klage til innklagede på at klager ikke fikk gå i forhandlinger. Det ble i denne klagen påpekt at "*[y]i har hatt ein kommunikasjon rundt dette med finansieringa og tilboret vart akseptert slik ved og etter innleveringa.*"
- (21) Saken ble brakt inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser den 4. mai 2011.

Auførsler:

Klagers auførsler:

Forbehold i konkurransegrunnlaget

- (22) Klager anfører at innklagede har brutt regelverket ved å ta et forbehold i konkurransegrunnlaget om at kommunen kunne velge å forkaste alle tilbudene og heller restaurere det eksisterende rådhuset.

Manglende svar på spørsmål om tolking av konkurransegrunnlaget

- (23) Klager anfører at innklagede har brutt regelverket ved ikke å gi klare svar på spørsmål om tolkingen av konkurransegrunnlaget. Det vises til at innklagede bare viste til konkurransegrunnlaget når klager stilte spørsmål om en kunne se vekk fra kravet om at vinduene måtte være vedlikeholdsfree og av aluminium dersom en valgte alternativet om bare uteleie av bygning, ettersom det da ville være uteier som stod for vedlikeholdskostnadene.

Avvisning av klager

- (24) Klager anfører at innklagede har brutt regelverket ved å avvise klager fra konkurransen med den begrunnelse at klager ikke hadde lagt frem finansieringstilsagn innen fristen. Det vises til at klager oppfattet det slik at finansieringen var synliggjort gjennom å vise til egenkapital og budsjett, og at resten var mer formaliteter som skulle på plass. Klager hadde en dialog med innklagede den 7. april 2011 om at takstmannen kunne komme først 27. april, og at lånetilsagnet ville komme 14 dager etter dette. Innklagede satt så den 13. april 2011 brått en frist for innlevering av finansieringstilsagn til 27. april 2011 og begrunnet dette med at kommunen måtte holde sin fremdriftsplan. Denne fremdriftsplanen ble ikke nevnt i dialogen med klager den 7. april 2011.

Brudd på kravet til likebehandling

- (25) Klager anfører at innklagede har brutt regelverket ved ikke å innvilge klager 14 dagers utsettelse av fristen til å levere tilbud grunnet at svar fra Fylkeskommunen/Riksantikvaren ble forsiktig, mens andre tilbydere fikk utsettelse begrundet med sakens kompleksitet.

Innkagedes anførsler:

Avvisning av klager

- (26) Innklagede bestrider at det var et brudd på regelverket å avvise klager med den begrunnelse at klager ikke leverte dokumentasjon på nødvendig kapital innen fristen.
- (27) Innklagede har ikke uttalt seg om klagers øvrige anførsler i sitt tilsvarende til klagenemnda.

Klagenemndas vurdering:

- (28) Klager har deltaft i konkurransen, og har saklig klageinteresse, jf. forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser § 6. Klagen er rettidig.
- (29) Anskaffelsen gjelder leie eller eventuelt kjøp av kontorlokaler, og utgangspunktet etter forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser § 1-3 andre ledd bokstav b er at forskriften ikke kommer til anvendelse på "kontrakter om erverv eller leie [...] av jord, eksisterende bygninger eller annen fast eiendom, eller om rettigheter til slik eiendom".
- (30) Innklagede har imidlertid i konkurransegrunnlaget punkt 4.1 opplyst at "[s]om alminnelige tilbudsreglar gjeld Lov om offentlige anskaffelser" (seinare kalt LOA) med tilhørende forskrifter del 1 og 2." Da innklagede i konkurransegrunnlaget har opplyst at anskaffelsen skal reguleres av dette regelverket, medfører kravet til forutberegnlighet i loven § 5 at innklagede plikter å følge dette, jf. klagenemndas avgjørelse i sak 2009/225 premiss (24) og 2009/258 premiss (17) med videre

henvisninger. Anskaffelsen reguleres etter dette av reglene i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser og forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser del I og II

Forbehold i konkurransegrunnlaget

- (31) Klager anfører at innklagede har brutt regelverket ved å innta regler i konkurransegrunnlaget om at kommunen erstatningsfritt kunne velge å avlyse konkurransen/forkaste alle tilbudene og heller restaurere det eksisterende rådhuset.
- (32) Det fremkommer i forskriften § 13-1 (1) at oppdragsgiver kan avlyse konkurransen med øyeblikkelig virkning dersom det foreligger "saklig grunn", og av forskriften § 13-1 (2) at oppdragsgiver kan forkaste alle tilbudene dersom resultatet av konkurransen gir "saklig grunn" for det. Innholdet i kravet til "saklig grunn" er det samme både for avlysning og totalforkastelse.
- (33) Av loven § 10 følger det at tilbyder har rett til erstatning for det tap han har lidd som følge av brudd på loven eller forskriften. Lovens bestemmelser gjelder for alle offentlige anskaffelser.
- (34) I Konkurransegrunnlaget punkt 4.3.6 fremkom det at "[k]ommunen tek etterhald om retten til å velge ei løysning som inneber vidareføring av rådhusfunksjonane på eksisterande lokalitet." Videre fremkom det i konkurransegrunnlaget punkt 4.1 at innklagede krevde at tilbyderne måtte fraskrive seg retten til erstatning eller på annen måte å rette krav mot kommunen dersom kommunestyret bestemte seg for å dekke behovet på dagens lokalisering av rådhuset. Innklagede har altså inntatt bestemmelser i konkurransegrunnlaget som strider mot loven og forskriften sine bestemmelser om avlysning av konkurransen/totalforkasting av tilbudene og rett til erstatning for lidt tap i de tilfeller der innklagede har brutt regelverket.
- (35) Klagenemnda uttalte i sak 2007/71 premiss (28) at "*[o]ppdragsgiver kan ikke forbeholde seg en mer omfattende rett til å avlyse en konkurranse enn den som følger av forskriften. Når innklagede setter som vilkår å kunne forkaste samtlige tilbud, slik det er gjort i konkurransegrunnlagets punkt 1.3, er dette ensbetydende med at innklagede mener å kunne avlyse konkurransen uten at kravet til saklig grunn blir prøvd.*" Også i foreliggende sak må innklagedes forbehold tolkes slik at innklagede mener å kunne avlyse konkurransen/totalforkaste tilbudene uten at det foreligger saklig grunn til dette, og uten plikt til å betale erstatning.
- (36) Dersom oppdragsgiver velger å innta regler som strider mot loven eller forskriftens bestemmelser i konkurransegrunnlaget må det vurderes konkret om dette er i samsvar med de grunnleggende kravene i loven, herunder kravet til forutberegnelighet, jf. loven § 5. Spørsmålet blir dermed om innklagedes forbehold om å kunne avlyse konkurransen uten saklig grunn og uten at tilbyderne ville få erstatning for dette selv om det forelå brudd på regelverket må anses i strid med regelverkets grunnleggende krav til forutberegnelighet, da det ikke var spesifisert nærmere når forbeholdet skulle kunne benyttes.
- (37) Oppdragsgiver har i praksis en vid adgang til å avlyse konkurransen/totalforkaste tilbud i medhold av forskriften § 13-1, så ethvert forbehold fra oppdragsgiver om at konkurransen kan avlyses/tilbudene totalforkastes kan ikke antas å stride mot kravet til

forutberegnelighet. Det danske Klagenævnet for udbud peker (i kjennelse J.nr. 2012-0026855) på at det, etter EU-domstolens praksis, skal svært mye til før en oppdragsgiver kommer i konflikt med anskaffelsesreglene når han avlyser en konkurranse. Ved en avlysning må oppdragsgiveren bare ta hensyn til de grunnleggende prinsipper. Etter anskaffelsesreglene er det dessuten ingen plikt til å inngå kontrakt, og ingen tilbyder kan således ha en berettiget forventning om å få tildelt en kontrakt.

- (38) I den foreliggende konkurransen var det imidlertid tale om en omfattende anskaffelse som medførte betydelig arbeid og kostnader for tilbyderne i forbindelse med utforming av tilbud. Klager opplyser i sin klage til klagenemnda å ha brukt opp mot 500 000 kroner på utarbeidelsen av sitt tilbud, og det er grunn til å anta at andre tilbydere også har hatt betydelige kostnader ved utarbeidelse av tilbud. Det vil alltid være en risiko for at de ressurser som er brukt på å utarbeide et tilbud i en anbudskonkurrans er tapt, enten ved at en annen leverandør tildeles kontrakten, eller ved at konkurransen avlyses/tilbudene totalforkastes. I disse tilfellene vil tilbyder imidlertid ha et vern i form av kravet til saklig grunn. Videre vil tilbyderne også ha rett til erstatning når vilkårene for dette er oppfylt. I foreliggende tilfelle fremstår risikoen som betydelig større ved at innklagede, i tillegg til å forbeholde seg retten til å avlyse/totalforkaste uten saklig grunn, også pålegger tilbyderne å fraskrive seg retten til erstatning eller til på annen måte å rette krav mot kommunen dersom kommunestyret bestemte seg for å dekke behovet på dagens lokalisering av rådhuset. Klagenemnda mener derfor etter dette at innklagedes avvikende regler ikke ga den forutberegnelighet ved vurderingen av hva som kunne være grunnlag for avlysning av konkurransen/totalforkastelse av tilbudene som tilbyderne etter regelverket har krav på, idet innklagede helt hadde fjernet det vern tilbyderne vanligvis har mot avlysning/totalforkastning og til å kunne kreve erstatning når vilkårene for dette er oppfylt. Innklagede har etter dette brutt kravet til forutberegnelighet i loven § 5 ved å innta bestemmelser i konkurransegrunnlaget om at kommunen kunne avlyse konkurransen/totalforkaste tilbudene uten saklig grunn, og uten at tilbyderne ville kunne få erstatning eller rette andre krav mot kommunen dersom dette ble gjort.
- (39) For å ta stilling til hvorvidt klager har saklig interesse i å få avgjort de øvrige ansørlene som er fremsatt, må klagenemnda ta stilling til om den feil som her er konstateret innebærer at innklagede hadde en plikt til å avlyse konkurransen.
- (40) Basert på førsteinstansdomstolens avgjørelser i sakene T-345/03, premiss (147) og T-50/05 premiss (61), formulerte klagenemnda følgende vilkår for å konstatere avlysningsplikt i sak 2011/171 premiss (61) og 2012/195 premiss (21):
- "Klagenemnda legger etter dette til grunn at innklagede har en plikt til å avlyse konkurransen dersom det påvises at denne kunne fått et anmet utsfall for klagers vedkommende om feilen ikke var begått. I tillegg legger nemnda til grunn at det foreligger avlysningsplikt dersom feilen som er begått kan ha virket inn på deltakelsen i konkurransen, mao. avholdt leverandører fra å delta."*
- (41) Feilen i foreliggende sak var altså at innklagede hadde inntatt bestemmelser i konkurransegrunnlaget om at kommunen kunne avlyse konkurransen/totalforkaste tilbudene uten saklig grunn, og uten at tilbyderne ville kunne få erstatning eller rette andre krav mot kommunen dersom dette ble gjort. Etter klagenemndas syn er dette opplysninger som er av vesentlig betydning for leverandørene, både ved vurderingen av om tilbud skal inngis, og ved den konkrete utformingen av leverandørens tilbud.

- (42) Etter dette, må det anses påvist at den feilen innklagede her har begått medfører at konkurransen kunne fått et annet utfall for klager enn om feilen ikke var blitt begått eller at feilen kan ha virket inn på deltagelsen i konkurransen. Når så er tilfellet, og denne feilen ikke kan rettes på annen måte enn ved utlysning av ny konkurranse hvor innklagede ikke inntar regler om at konkurransen kan avlyses uten at det foreligger saklig grunn til det eller at tilbyderne må fraskrive seg retten til erstatning og til å rette andre krav mot kommunen, hadde innklagede plikt til å avlyse konkurransen.
- (43) Siden klagenemnda her har kommet til at innklagede hadde en plikt til å avlyse konkurransen, mangler klager saklig interesse i å få avgjort sine øvrige tre anførsler om brudd på regelverket. Disse avviles derfor fra behandling med hjemmel i klagenemndforskriften § 6.

Konklusjon:

Ørskog kommune har brutt kravet til forutberegnelighet i loven § 5 ved å innta bestemmelser i konkurransegrunnlaget om at kommunen kunne avlyse konkurransen/totalforkaste tilbudene uten saklig grunn, og uten at tilbyderne ville kunne få erstatning eller rette andre krav mot kommunen dersom dette ble gjort.

Klagers øvrige anførsler har ikke blitt behandlet.

Bergen, 10. desember 2012
For Klagenemnda for offentlige anskaffelser,

Siri Teigum

Siri Teigum

Kontrollutvalet i
Ørskog kommune

Dato: 14.02.2013

SAK 04/13

**ORIENTERING FRÅ KOMMUNEREVISJONEN OM EIT TILFELLE AV
DIREKTEKJØP I ØRSKOG KOMMUNE (BYGG OG ANLEGG)**

Det blir gitt ei orientering i møtet.

Harald Rogne
dagleg leiar

Kontrollutvalet i
Ørskog kommune

Dato: 14.02.2013

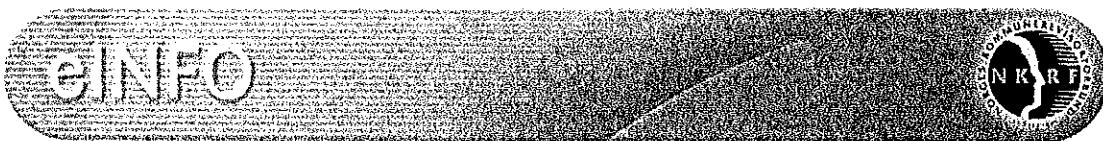
**SAK 05/13
ORIENTERING OM REGELENDRINGAR**

Som vedlegg følgjer:

- eINFO 13/1

Saka blir lagt fram til orientering.

Harald Rogne
dagleg leiar

eINFO 13/1 – Lov- og forskriftsendringer for styrket egenkontroll

Rett før jul ble det fastsatt en rekke lov- og forskriftsendringer med relevans for egenkontrollen i kommunal sektor. Endringene er i hovedsak en oppfølging av rapporten «*85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane*» fra desember 2009, jf. *eINFO 09/25*. Endringene var på høring (forslag til endringar i kommunelova og enkelte andre lover (egenkontrollen i kommunane m.m)) i 2011. NKRFs høringsuttalelse av 11. september 2011 omhandlet også ulike forhold som KRD ikke hadde fulgt opp.

I pkt. 1 nedenfor følger en tematisk gjennomgang av lovendrlngene (i *kursiv*) med utfyllende kommentarer (innrykket). Forskriftsendringene (i *kursiv*) blir gjennomgått og kommentert (innrykket) i pkt. 2,

1. Lovendringer

I tilllegg til kommuneloven berører de omtalte endringene IKS-loven og hvitvaskingsloven. De ble vedtatt av Stortinget 11. desember 2012 (lovvedtak 33 (2012–2013)). Endringene i kommuneloven § 50 nr. 1 andre punktum og IKS-loven § 22 andre ledd andre punktum trer i kraft fra 1. januar 2014. For de øvrige endringene er det foreløpig ikke bestemt noe tidspunkt for ikrafttredelse.

1.1 Kommunelovens bestemmelser om kontrollutvalg

S 17 nr. 2 tredje punktum skal lyde:

Når det er avgjort at valg som nevnt i første og annet punktum er gyldige, foretas valg av formannskap eller fylkesutvalg, ordfører eller fylkesordfører, varaordførere og kontrollutvalg for den nye valgperioden.

Endringen innebærer et krav om at kommunestyret må velge kontrollutvalget på sitt konstituerende møte (jf. tilråding 1).

S 17 nr. 3 første punktum skal lyde:

Kommunestyre og fylkesting, formannskap, fylkesutvalg og kontrollutvalg trer i funksjon fra det konstituerende møte.

Endringen slår fast at det nyvalgte kontrollutvalget trer i funksjon fra det konstituerende møtet i kommunestyret (jf. tilråding 1).

S 77 nr. 2 skal lyde:

Utelukket fra valg er ordfører, fylkesordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskap og fylkesutvalg, medlem og varamedlem av kommunal eller fylkeskommunal nemnd med beslutningsmyndighet, medlem av kommuneråd eller fylkesråd, medlem og varamedlem av kommunestyrekomité og fylkestingskomité etter § 10 a og ansatte i kommunen eller fylkeskommunen.

Norges Kommunerevisorforbund
– på vakt for fellesskapets verdier

Postadresse:
Postboks 1417 Vika
0115 OSLO

Besøksadresse:
Munkedamsveien 3B, 3. etg.

Tелефon: 23 23 97 00
E-post: post@nkr.no
Web: www.nkr.no

Organr.: 975 450 694
Kontonr.: 1450.12.70424

Endringen innebærer ikke et nytt unntak fra valg til kontrollutvalget, jf. koml. § 10 a nr. 2. Tilføyelsen er pedagogisk motivert og medfører at alle unntakene for valg til kontrollutvalget nå er samlet i én bestemmelse i kommuneloven (jf. tilråding 6).

S 77 nr. 8 blir oppheva.

Nåværende nr. 9 til nr. 11 blir nr. 8 til nr. 10.

(*8. Kontrollutvalgets møter holdes for lukkede dører dersom ikke utvalget selv har bestemt noe annet. Dersom møtet holdes for åpne dører, skal dørene likevel lukkes dersom utvalget skal behandle opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt. § 31 nr. 3 siste punktum gjelder tilsvarende.*)

Endringer medfører at møtene i kontrollutvalget som hovedregel blir åpne, og at kommunelovens saksbehandlingsregler for folkevalgte organer i kap. 6 også blir gjeldende for kontrollutvalget (jf. tilråding 8).

1.2 Kommunelovens økonomibestemmelser

S 48 nr. 5 andre punktum skal lyde:

Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Kommunene skal i årsberetningen redegjøre for arbeidet med intern kontroll i virksomheten. Kommunal- og regionaldepartementet foreslo opprinnelig ikke å lovfeste et slikt krav, men etter høringsrunden fremmet departementet likevel forslag om det for Stortinget (jf. tilråding 25 og 26).

S 50 nr. 1 skal lyde:

Kommuner og fylkeskommuner kan ta opp lån for å finansiere investeringer i bygninger, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk. *Det kan ikke tas opp lån etter første punktum for den delen av anskaffelseskost som tilsvarer rett til kompensasjon for merverdiavgift etter lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv.* Det kan kun tas opp lån til tiltak som er ført opp i årsbudsjettet.

Lovendringen har sammenheng med omleggingen av regnskapsføringen av merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer, som fra 2014 skal inntektsføres i investeringsregnskapet, jf. forskrift om årsregnskap og årsberetning § 3 åttende ledd. Fra samme tid blir dermed låneadgangen begrenset til å omfatte kommunens netto anskaffelseskost.

S 50 nr. 7 bokstav b blir oppheva.

Nåværende bokstav c blir bokstav b.

(*b. Kommunens eller fylkeskommunens likviditetslån eller benyttet trekkrettighet etter nr. 5, skal være gjort opp senest når årsregnskapet fastsettes. Når kommunestyret eller fylkestinget vedtar at et regnskapsmessig underskudd skal fordeles, kan løpetiden for likviditetslånet forlenges tilsvarende den maksimale periode for inndekning av underskuddet.*)

Avdagsbestemmelsene knyttet til likviditetslån blir dermed opphevet. Dette er begrunnet i at bestemmelsen er overflødig da lovbestemmelsene om økonomisk balanse og kravet til likviditetsstyring i kommuneloven § 52 er tilstrekkelig til å sikre de hensyn bestemmelsen var ment å ivareta. Adgangen til å ta opp likviditetslån etter § 50 nr. 5 berøres imidlertid ikke av denne lovendringen.

1.3 Kommunelovens bestemmelser om kommunale foretak

S 29 nr. 4 skal lyde:

Bestemmelsene gjelder ikke for kommunale eller fylkeskommunale foretak, jf. kapittel 11. Bestemmelsene i §§ 30 nr. 4, 31 og 31 a og 36 til 38 a kommer likevel til anyendelse.

Endringen innebærer at kommunelovens hovedregler om åpne møter og ev. lukking av møter også blir gjort gjeldende for styremøter i foretakene.

§ 65 nr. 3 andre punktum skal lyde:

Et flertall av de ansatte ved foretaket kan kreve at inntil en femtedel av styrets medlemmer med varamedlemmer velges av og blant de ansatte.

Endringen er ment å harmonisere ordlyden i tråd med annen tilsvarende lovgivning.

§ 68 nr. 5 blir oppheva.

Nåværende nr. 6 til nr. 9 blir nr. 5 til nr. 8.

(*5. Styrets møter holdes for lukkede dører dersom ikke kommunestyret eller fylkestinget har bestemt noe annet i vedtekten. Dersom styrets møter holdes for åpne dører, skal dørene ikkevel lukkes dersom styret skal behandle opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt. § 31 gjelder tilsvarende.*)

Denne endringen henger sammen med endringen i § 29 nr. 4 foran.

§ 71 nr. 2 skal lyde:

Daglig leder skal sørge for at foretaket drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser, og at det er gjenstand for betryggende kontroll.

Endringen er ment som en presisering av gjeldende rett når det gjelder daglig leders helhetlige ansvar for den interne kontrollen i foretaket (jf. tilråding 36).

1.4 Kommunelovens bestemmelser om selskapskontroll

Overskrifta til § 80 skal lyde:

§ 80 Innsyn og undersøkelser i selskaper

Overskriften er endret for å dekke paragrafens innhold (jf. tilråding 67).

§ 80 første ledd skal lyde:

I Interkommunale selskaper etter lov 29. januar 1999 nr. 6, *I Interkommunale styrer etter § 27 og i aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eller alle aksjer, har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.*

Endringen medfører at virkeområdet utvides til også å omfatte egne rettssubjekter organisert som interkommunalt samarbeid etter koml. § 27. Det samme gjelder for aksjeselskaper heleid direkte og/eller indirekte av kommuner, fylkeskommuner og interkommunale selskaper (jf. tilråding 66).

1.5 Lov om interkommunale selskaper

§ 18 tredje ledd blir oppheva.

Nåværende fjerde ledd blir tredje ledd.

(*Dersom selskapets budsjett forutsetter tilskudd fra deltakerne, er budsjettet ikke endelig før kommunne- eller fylkeskommunedeltakernes budsjetter er behandlet etter kommuneloven § 45 nr. 4, før så vldt angår tilskuddet.*)

Vilkåret om at budsjettet for IKS dersom det forutsetter tilskudd fra deltakerne ikke er endelig før deltakerkommunenes årsbudsjett er fastsatt, oppheves. Dette er begrunnet med at kravet om budsjettendringer etter § 19 ivaretar dette behovet.

§ 20 første ledd siste punktum skal lyde:

I økonomiplanen skal det inngå en oversikt over selskapets samlede gjeldsbyrde og utgifter til renter og avdrag i planperioden.

§ 20 siste ledd blir oppheva.

(Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om økonomiplanens innhold.)

Endringene i § 20 innebærer at kravet til å opplyse om garantiansvar blir opphevet for å bringe bestemmelsen i samsvar med garantiforbudet i § 22. Videre oppheves forskriftshjemmelen for økonomiplan. Noen slik forskrift er ikke gitt. Endringene får dermed ingen praktisk betydning.

§ 21 første ledd andre punktum blir oppheva.

(Departementet kan i særige tilfeller dispensere fra forbudet.)

Muligheten til å dispensere fra forbudet mot å bruke inntekter ved salg av anleggsmidler til driftsformål oppheves for å harmonisere IKS-loven med kommuneloven.

§ 22 skal lyde:**§ 22 Lån, garantier og finansiell risiko**

Selskapet kan bare ta opp lån dersom dette er fastsatt i selskapsavtaLEN. Dersom selskapet skal kunne ta opp lån, skal avtaLEN innehOLDE et tak for selskapets samlede lÅneopptak.

Selskapet kan ta opp lån for å finansiere investeringer i bygninger, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk, og for å konvertere eldre lÅnegjeld. Det kan ikke tas opp lån etter første punktum for den delen av anskaffelseskost som tilsvarer rett til kompensasjon for merverdiavgift etter lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. Selskapet kan ta opp likviditetslån eller inngå avtale om likviditetstrekkrettighet.

Dersom en av deltakerne er underlagt reglene i kommuneloven § 60, skal selskapets vedtak om opptak av lån eller vedtak om langsliktig avtale om leie av bygninger, anlegg og varige driftsmidler som kan påføre selskapet utgifter utover de fire neste budsjettåR, godkjennes av departementet.

Selskapets samlede lÅnegjeld etter andre ledd første punktum skal avdras med like årlige avdrag. Gjenstående løpetid for selskapets samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for selskapets anleggsmidler ved siste   rskifte.

Selskapets likviditetslån eller benyttet trekkrettighet etter andre ledd tredje punktum skal være gjort opp senest n  r årsregnskapet fastsettes. Foreligger det regnskapsunderskudd som etter økonomiplanen skal dekkes over flere år, kan løpetiden for likviditetslånet forlenges tilsv  rende inndekningsperioden.

Selskapet kan ikke stille garanti eller pantsette sine elendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser.

Selskapet skal forvalte sine midler slik at tilfredsstillende avkastning kan oppnås, uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko, og under hensyn til at selskapet skal ha midler til    dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall.

Avtale i strid med bestemmelsene i første, tredje og sjette ledd er ugyldig.

Bestemmelsene om låneopptak og avdrag på lån er i stor grad harmonisert med tilsv  rende bestemmelser i kommuneloven § 50, med unntak av adgangen til bruk av lånefond. Lovgiver har likevel funnet grunn til at bestemmelsene om avdrag på likviditetslån skal videreføres for IKS.

§ 27 skal lyde:

§ 27 Selskapets regnskap

Selskapet har regnskapsplikt etter regnskapsloven. Det kan i selskapsavtalen bestemmes at selskapet i stedet skal avgj regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper. *Selskapet har bokføringsplikt etter bokføringsloven.*

Regnskapet og årsberetningen fastsettes av representantskapet. Styret fremlegger forslag til årsregnskap og årsberetning.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om årsregnskapet for interkommunale selskaper.

Lovendringene slår fast at IKS har bokføringsplikt etter bokføringsloven. Det vil også omfatte bokføringsforskriften, herunder eventuelle relevante bransjekrav i forskriften kapittel 8. Videre slås det fast at det er selskapets styre som er ansvarlig for å avlegge årsregnskap og årsberetning. Endelig er forskriftshjemmelen endret til å omfatte både regnskapsavleggelse etter regnskapsloven og etter kommunale regnskapsprinsipper.

Det forventes at endringene i IKS-loven følges opp med endringer i forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper.

1.6 Hvitvaskingsloven

§ 4 andre ledd nr. 1 skal lyde:

1. statsautoriserte og registrerte revisorer, samt revisor som er ansvarlig for revisjon av regnskapet for kommune eller fylkeskommune, samt for kommunalt og fylkeskommunalt foretak, i samsvar med nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner § 78 nr. 8,

Endringen medfører at oppdragsansvarlige regnskapsrevisorer etter kommuneloven får samme plikter etter hvitvaskingsloven (jf. §§ 17 og 18) som statsautoriserte og registrerte revisorer (jf. tilråding 82). NKRF fikk ikke gjennomslag for sitt syn om at dette også bør gjelde for oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorer.

2. Forskriftsendringer

Alle forskriftsendringene ble fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 6. desember 2012 og trådte i kraft fra 1. januar 2013.

2.1 Kontrollutvalgsforskriften

§ 4 første ledd skal lyde:

Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukket møte i kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer. Kommunestyret eller fylkestinget kan bestemme, i forskrift eller for ett enkelt møte, at kontrollutvalget ikke har rett til å være til stede i lukket møte i kommunestyret eller fylkestinget.

Denne endringen medfører at kontrollutvalget som hovedregel har rett til å være til stede i kommunens folkevalgte organer.

§ 13 annet ledd skal lyde:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. *Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger,*

med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

For å sikre at planen for gjennomføring av selskapskontroll bygger på et faglig grunnlag medfører denne endringen at det, som for forvaltningsrevisjon, stilles krav om at planen skal baseres på en overordnet analyse.

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens eller fylkeskommunens administrasjon og av den eller de som utfører revisjon for kommunen eller fylkeskommunen. Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til kommunens eller fylkeskommunens administrasjon. Den som utfører revisjonsoppgaver for den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. *Det samme gjelder medlemmer av kontrollutvalget eller kommunestyret eller fylkestinget i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen.*

Ordlyden i den første setningen slår fast på prinsipielt grunnlag at sekretariatet skal være uavhengig. Den siste setningen slår fast at verken medlemmer i kontrollutvalget eller kommunestyret i den aktuelle kommunen kan utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget (jf. tilråding 11).

2.2 Revisjonsforskriften

§ 4 fjerde ledd blir opphevet.

(Kontrollutvalget skal ha kopi av brev med påpekninger etter annet ledd.)

Endringen er begrunnet med at den sto i direkte motstrid til annet ledd i samme paragraf. Den finngikk for øvrig ikke i den foran nevnte høringen.

§ 11 tredje ledd blir opphevet.

(Departementet kan gi dispensasjon fra kravet i første og annet ledd.)

Endringen medfører at departementet ikke lenger kan dispensere fra kravene til utdanning og praksis for oppdragsansvarlig revisor (jf. tilråding 42). Underhånden har KRD opplyst at gyldigheten av dispensasjoner som gjaldt ved årsskiftet ikke påvirkes av endringen.

Oslo/Lillehammer, 10. januar 2013
Norges Kommunerevisorforbund

Bjørn Bråthen
Seniorrådgiver

Knut Erik Lile
Seniorrådgiver

Kontrollutvalet i
Ørskog kommune

Dato: 14.02.2013

SAK 05/13
ORIENTERING OM REGELENDRINGAR

Som vedlegg følgjer:

- eINFO 13/1

Saka blir lagt fram til orientering.

Harald Rogne
dagleg leiar

Kontrollutvalet i
Ørskog kommune

Dato: 14.02.2013

SAK 06/13

AMDAM SAG OG HØVLERI AS – KLAGE PÅ SAKSBEANDLINGSGEBYR

Som vedlegg følger:

Brev fra Amdam Sag og Høvleri AS, udatert

Det går fram at brevet også er sendt til formannskapet. Ut i frå kontrollutvalet si rolle i kommuneforvaltninga er det naturleg å avvente behandlinga i formannskapet før det blir teke stilling til brevet.

Kontrollutvalet sine oppgåver går fram av kommunelova § 77 og forskrift om kontrollutval.

I flg. Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner, skal kontrollutvalet føre løpende tilsyn med den kommunale forvaltninga på vegne av kommunestyret. Dette går fram av § 4 som lyder slik:

Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret, herunder påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Utvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

Kontrollutvalet har ikkje plikt til å behandle andre saker enn dei som utvalet får seg førelagt av kommunestyret eller der det går fram av lov eller forskrift.

Kontrollutvalet ikkje bør gå inn i politiske prosessar som ikkje er avslutta.

Kontrollutvalet er etter gjeldande lov og forskrift ikkje ein kommunal klageinstans, men vil i kvart enkelt tilfelle vurdere om det ut i frå m.a. vesentlegheitsvurderinga kan vere formålstenleg å ta opp slike saker, men då må vanlege klageordninga vere avslutta.

Kontrollutvalet kan derimot av eige tiltak i prinsippet ta opp alle forhold ved kommunen si verksemد så lenge dette kan definerast som tilsyn eller kontroll. Når det gjeld bestillingar frå andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalet sjølv vurdere om saka hører til under utvalet sitt kompetanseområde og om det er ønskjeleg å prioritere denne.

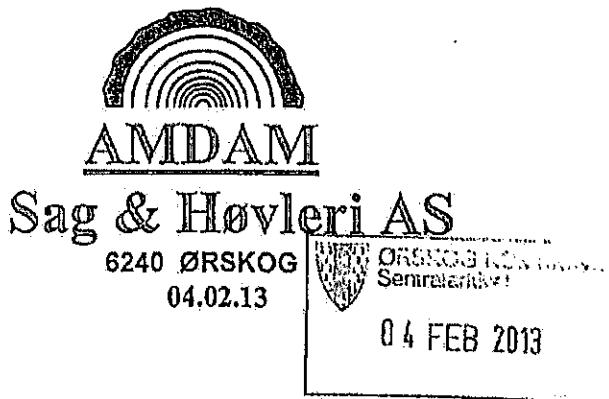
Kontrollutvalet har ikkje mynde til å avgjere ei sak til gunst eller ugunst for ein part, men kan naturleg nok dersom utvalet ønskjer det og økonomiske ressursar er stilt til rådvelde, undersøkje korleis saksbehandlinga i kommunen er gjort.
På bakgrunn av ovanstående blir saka lagt fram for kontrollutvalet med forslag om slikt

vedtak:

Kontrollutvalet vil vurdere om det er grunnlag for å sjå nærare på klagan når den ordinære kommunale behandlinga er ferdig.

Harald Rogne
dagleg leiar

tl:
• Formannskapet
✓ Kontrollutvalget

Klage på saksbehandlingsgebyr. Sak 012/12.

I brev fra teknisk sjef av 23-01-13 blir det opplyst at søknad om reduksjon av gebyr skal stilles til Tjenesteutvalget.

Teknisk sjef opplyste i samtale med meg, at rådmannen i drøfting om saken med teknisk sjef hadde opplyst at tjenesteutvalet var rette organ for en eventuell klage.

Ikke vet jeg, men når ikke verken rådmann eller teknisk sjef, og heller ikke saksbehandler kjenner gebyrregulativet innbyggerne i kommunen skal behandles etter, syns jeg at det er på tide å varsle Formannskapet v/ ordføreren om forholdene som råder.

I begynnelsen av oktober 2012 mottok Tor-Einar Amdam (Privat) krav om byggesaksgebyr for denne saken. Kr 8470, som er ½ gebyr, Etter klage mottok jeg kreditnota med forfalsdato 20-10-2012, samme dag mottok Amdam Sag ny faktura på samme beløp.

Teknisk sjef skriver i brev at vi har vært godt behandlet når det gjelder gebyret, fordi en ikke kan fravike gjeldende reglement, dette fordi gebyr er politisk forankret, og er en god inntektskilde for Kommunen. Tiloverstående stiller jeg spørsmål om hvorfor gebyret i saken er halvert, og hvilke kapittel gebyrene er fakturerert ut i fra.

Jeg hevder at kommunen har hjemmel for både å redusere og frita for gebyr.
Jeg viser til gebyrreglementet.

Kapitel A 4 Urimelige gebyr:

Kapittel A 5 Fritak for gebyr:

Jeg viser også til C 3,1,b

Saksutredningen fra teknisk avdeling innholder mange feil og vag framstillinger som syner at saksbehandler overhode ikke har satt seg inn i saken.

I saksdokument (titel) skal kontorbygget oppføres på gards nr 87 br nr 1- 38. bruk nr 1 eies av Eli Sjåstad, (her må det vel søkes om reguleringens endring) eiendommen med bruks nr 38 kjenner jeg ikke til hvor ligger eller hvem som eier.

I saksopplysninger fra kommunen skal kontor bygges på br nr 1- 28. b nr 28 er eiendommen som hytta til Hoel står på ved sjøen.

Tørka er slett ikke revet slik det står i vurderinga til rådmannen, alle vegger er intakte, det er dørene som må rettes. Bygget skal heller ikke nyttas som tørke i framtida.

Det ble i samtale med teknisk sjef nevnt fremtidige planer om ny flisfyrт tørke, denne har overhode ingen ting med denne søknaden (tørke) å gjøre.

I saksopplysningen er det sagt det skal bygges nye kontor og oppholdsrom ved Amdam Sag. Dersom bare eieren skulle nytte bygget burde det vel vært stilt krav til bruksendring?

Under klagebehandlingen ber jeg Fomannskapet foreta synfaring for å danne seg et bilde av forholdene, da jeg ikke kjenner meg igjen i framstillingen fra rådmannen.

Kopi: Kontroll utvalet

Hilsen

Tor-Einar Amdam